

І. ЛІСОВЕ ТА САДОВО-ПАРКОВЕ ГОСПОДАРСТВО

УДК 630*182:581.55

Проф. В.Ю. Юхновський, д-р с.-г. наук; здобувач

Ю.С. Урлюк¹ – НУ біоресурсів і природокористування України, м. Київ;
директор М.П. Головецький, канд. с.-г. наук – ДП "Вище-Дубечанське
лісове господарство" Держлісагентства України

ДИНАМІКА ЛІСОВОГО ФОНДУ ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА "ВИЩЕ-ДУБЕЧАНСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО"

Проаналізовано динаміку лісового фонду ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство" за 50-річний період. Лісорослинні умови господарства найсприятливіші для вирощування сосни звичайної, насадження якої зростають на площі 18385,0 га, що становить 68,6 % від площі лісових ділянок. За даними останнього лісовпорядкування, захисні ліси з категорією водоохоронні насадження займають домінуюче положення. Питома вага ділянок, вкритих ліською рослинністю, становить 92,2 %, а вкритих лісом – 87,0 % від загальної площі. До захисних лісів віднесено 26697,0 га (92,7 %). На експлуатаційні ліси припадає лише 2105,7 га або 7,3 % від загальної площі лісового фонду.

Ключові слова: лісовий фонд, водоохоронні насадження, породний склад, вікова структура, бонітет, повнота, запас, динаміка.

Лісові насадження ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство" зростають у межиріччі Дніпра і Десни на другій надзаплавній терасі, яка простягається з невеликим ухилом з півночі на південь. Українське межиріччя Дніпра і Десни займає північну частину **Чернігівського Полісся**, що охоплює частину Дніпровсько-Донецької западини [3]. В орографічному плані досліджуваний регіон характеризується як слабохвиляста рівнина. Загальна рівнинність території порушується долинами річок Дніпра, Десни, Сноу.

Мета дослідження – проаналізувати динаміку лісового фонду підприємства і встановити тренди розвитку лісгосподарської діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження – лісовий фонд ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство". Дослідні об'єкти розташовані в лісових масивах підприємства, територія якого за лісгосподарським районуванням належить до Східнополіського округу лісової лісгосподарської області [4, 9] або Придніпровськополіського лісгосподарського району Києво-Чернігівського поліського округу [2]. Територія підприємства розташована в трикутнику, який утворює Київське водосховище і р. Десна до впадіння її у р. Дніпро. Для встановлення динаміки лісових насаджень за основними лісотаксаційними показниками використано дані лісовпорядкування 1963, 1973, 1983, 1993, 2003 і 2013 рр.

Результати дослідження. За даними останнього лісовпорядкування 2013 р., територію державного підприємства віднесено до відповідних категорій захисності (табл. 1). Домінуючі позиції займають захисні ліси під категорією водо-

охоронні насадження, частка яких становить 72,7 %. Експлуатаційні ліси займають територію лише 2105,7 га, що становить 7,3 % від площі лісового фонду.

Табл. 1. Категорії лісів ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство"

Категорія лісів та виконувана функція	Площа за даними лісовпорядкування 2013 р.	
	га	%
Ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення		
1. Розташовані в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду (заказники)	643,0	2,2
Разом для категорії	643,0	2,2
Рекреаційно-оздоровчі ліси		
1. У межах міст та інших населених пунктів	74,5	0,3
2. У лісах зелених зон навколо населених пунктів	25979,5	90,2
3. Із них можливі для експлуатації	8029,8	27,9
Разом для категорії	26054,0	90,5
Разом лісів з особливим режимом користування		
1. Разом лісів з особливим режимом користування	26697,0	92,7
2. Із них можливі для експлуатації	8029,8	27,9
Експлуатаційні ліси		
1. Експлуатаційні ліси	2105,7	7,3
2. Із них можливі для експлуатації	627,4	2,2
Всього по лісгосподарському підприємству	28802,7	100,0
Усього лісів, можливих для експлуатації	8657,2	30,1

Поділ площі на категорії лісів відповідає господарському призначенню, природним та економічним умовам району розташування лісгоспу. Віднесення лісів до категорій захисності передбачає дотримання різноманітних захисних та охоронних функцій лісу, яким потрібно приділяти першочергову увагу. Експлуатація лісу в цьому зв'язку знаходиться на другому плані.

Особлива увага при цьому належить природоохоронним об'єктам і насамперед лісовим, які в державному підприємстві мають велике значення. До них відносять Дніпровсько-Деснянський ландшафтний заказник державного значення та орнітологічний заказник державного значення "Журавлинний", які займають, відповідно, площі 629,9 і 399,8 га території Сувидського лісництва.

Зазначимо, що до водоохоронних насаджень, які у матеріалах лісовпорядкування характеризуються як лісові ділянки вздовж берегів річок, навколо озер, водоймищ та інших водних об'єктів, відносять і ліси інших категорій, зокрема рекреаційно-оздоровчі та ліси природоохоронного призначення, і навіть, певна частка експлуатаційних лісів. Тому всі ліси Українського межиріччя Дніпра і Десни виконують важливі водоохоронні функції.

Динаміку розподілу площ ділянок лісового фонду господарства за панівною породою – сосною звичайною – за класами віку упродовж 50-річного періоду зображено на рис. 1. Дані свідчать про постійне збільшення площ ділянок, вкритих ліською рослинністю, і зменшення частки ділянок, не вкритих лісом. Особливо чітко ця тенденція простежується з 1983 по 2003 рр., коли частка ділянок, вкритих лісом, зросла від 90,9 % (27063,0 га) до 92,2 % (28490,5 га). Вод-

¹ Наук. керівник: проф. В.Ю. Юхновський, д-р с.-г. наук

ночас площа лісових ділянок, не вкритих рослинністю, від 9,9 % (2650,0 га) зменшилася до 6,2 % (1931,4 га). Цей період можна назвати відносно стабільним у розвитку господарства, оскільки площа лісового фонду змінювалася у межах 29768-30910 га.

Площа ділянок, вкритих лісовою рослинністю, що відповідають лісорослинним умовам, у 1993 р. становила 25341,4 га або 94,6 %, а лісових ділянок, що не відповідають лісорослинним умовам – 1460,9 га або 5,4 %. Проте у 2003 р. ці показники вже становили 24788,8 га (92,2 %) і 2106,4 га (7,8 %), що свідчить про погіршення ситуації. Лісорослинні умови на території лісгоспу найсприятливіші для вирощування сосни звичайної, насадження якої займають 18385 га або 68,6 % від площі лісових ділянок. Лісовпорядкуванням 2013 р. відзначено значні зміни площ категорій лісових ділянок. Зокрема у довготермінове користування господарством передано 55,0 га землекористувачам різної форми власності.

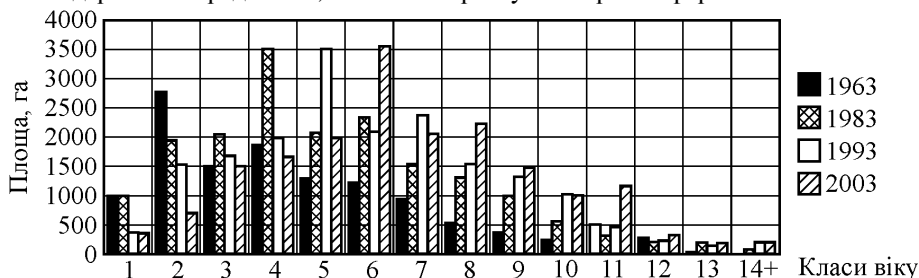

Рис. 1. Динаміка розподілу площ насаджень за панівною породою – сосною звичайною – з 1963 по 2003 ревізійний період

Аналіз рис. 1 свідчить, що структура лісів за віком залишалася нерівномірною майже до 1993 р. Це є результатом надмірних рубок у ХХ ст. і післявоєнного періоду. У цьому контексті доцільно проаналізувати вікову структуру лісів господарства, динаміку якої за трьома основними господарськими секціями наведено у табл. 2. Якщо за лісовпорядкуванням 1983 р. молодняки займали 41,7 % ділянок, вкритих лісом, то в 1993 р. їх частка зменшилась до 29,3 %, а в 2003 р. – до 20,9 %. Питома вага середньовікових насаджень, навпаки, збільшилась від 45,0 до 56,7 і 59,3 %, пристигаючих – від 6,9 до 8,7 і 11,9 %, а стиглих і перестиглих – від 6,4 до 5,3 і 7,9 % площі ділянок вкритих лісом. Якщо співвідношення груп віку в хвойній секції було критичним у 1993 р., де частка пристигаючих і особливо стиглих насаджень становила 7,4 і 2,7 % відповідно, то у 2003 р. структура цих деревостанів покращилася і становила 11,0 і 4,5 % відповідно, а в 2013 р. – 17,3 і 4,6 % [5-8]. Це свідчить про вирівнювання вікової структури насаджень господарства.

Природні ліси вирубані у цій місцевості вже на початку ХІХ ст., а ті, що залишилися, зазнали докорінних змін внаслідок господарської діяльності і займають відносно незначні площі. Насадження досліджуваного підприємства характеризуються високою продуктивністю. Динаміку розподілу площ насаджень головних лісоутворювальних порід за класами бонітету представлено у табл. 3.

Табл. 2. Динаміка вікової структури насаджень основних лісоутворювальних порід

Група віку	Рік лісовпорядкування							
	1983		1993		2003		2013	
	площа, га	%	площа, га	%	площа, га	%	площа, га	%
Хвойна секція								
Молодняки	8446,0	47,0	5571,7	30,2	4226,4	23,0	3716,3	20,3
Середньовікові	8352,0	46,5	10960,9	59,7	11276,6	61,5	10608,3	57,8
Пристигаючі	815,0	4,5	1377,8	7,4	2024,6	11,0	3162,5	17,3
Стигли і перестиглі	365,0	2,0	504,6	2,7	834,8	4,5	835,2	4,6
Всього	17978,0	100,0	18415,0	100,0	18362,4	100,0	18322,3	100,0
Твердолистяна секція								
Молодняки	760,0	55,0	649,7	43,6	520,2	32,6	615,9	33,6
Середньовікові	529,0	38,3	721,0	48,7	927,9	58,2	927,7	50,6
Пристигаючі	60,0	4,3	60,0	4,0	104,1	6,5	215,9	11,8
Стигли і перестиглі	33,0	2,4	56,2	3,7	42,4	2,7	72,9	4,0
Всього	1382,0	100,0	1486,9	100,0	1594,6	100,0	1832,4	100,0
М'яколистяна секція								
Молодняки	1314,0	22,5	1593,3	23,8	820,8	12,2	640,8	9,6
Середньовікові	2459,0	42,0	3340,1	50,0	3647,1	54,1	2947,1	44,2
Пристигаючі	862,0	14,7	892,6	13,3	1043,1	15,5	1089,5	16,4
Стигли і перестиглі	1215,0	20,8	865,6	12,9	1224,4	18,2	1988,3	29,8
Всього	5850,0	100,0	6691,6	100,0	6735,4	100,0	6665,7	100,0
Всього по господарству								
Молодняки	10520,0	41,7	7814,7	29,3	5567,4	20,9	4973,0	18,5
Середньовікові	11340,0	45,0	15022,0	56,7	15851,6	59,3	14483,1	54,0
Пристигаючі	1737,0	6,9	2330,4	8,7	3171,8	11,9	4467,9	16,7
Стигли і перестиглі	1613,0	6,4	1426,4	5,3	2101,6	7,9	2896,4	10,8
Всього	25210,0	100,0	26593,5	100,0	26692,4	100,0	26820,4	100,0

Табл. 3. Динаміка розподілу площ насаджень головних лісоутворювальних порід за класами бонітету

Рік лісовпорядкування	Од. виміру	Клас бонітету								Разом	Середній клас бонітет
		I ^b	I ^a	I	II	III	IV	V	V ^a		
1963	га	–	98,0	5580,1	8986,6	2628,0	361,8	–	–	17654,5	I,9
	%	–	0,6	31,6	50,9	14,9	2,0	–	–	100	
1983	га	1,9	429,8	8942,6	1278,4	2030,1	999,0	17,2	–	25210,0	I,8
	%	0,1	1,7	35,5	50,6	8,0	4,0	0,1	–	100	
1993	га	387,6	2020,0	10054,8	11244,9	2462,5	492,7	139,8	–	26802,3	I,6
	%	1,5	7,5	37,5	42,0	9,2	1,8	0,5	–	100	
2003	га	289,9	2203,1	9682,4	10802,5	2367,4	731,8	770,0	48,1	26895,2	I,7
	%	1,1	8,2	36,0	40,1	8,8	2,7	2,9	0,2	100	
2013	га	22952,8			2275,7		685,8	777,3	128,8	26820,4	I,7
	%	85,6			8,5		2,5	2,9	0,5	100	

Загалом середній клас бонітету лісів державного підприємства становить I,7 у 2003-2013 рр., водночас як 40 років тому лісові насадження характеризувалися близьким до II класу бонітету – I,9. Насадження лісгоспу найбільшою мірою представлені I і II класами бонітету, частка яких становить 36,0 і 40,7 %

відповідно. Насадження з низькими класами бонітету IV-V^a займають 1549,9 га або 5,8 %. Це насадження верби і вільхи порослевого походження багатьох генерацій, які зростають у заплавних лісорослинних умовах. Про зростання продуктивності соснових насаджень свідчать дані рис. 2.

Узагальнювальним показником, який характеризує продуктивність насаджень, є середня величина стовбурної деревини на 1 га. Дані рис. 2 свідчать про те, що за досліджуваній 50-річний період динаміка цього показника невинно зростає. У 1963, 1983, 1993 і 2003 рр. запас стовбурної деревини соснових насаджень становив 145, 202, 240 і 271 м³·га⁻¹ відповідно. Це свідчить про ефективність лісокультурних і лісогосподарських заходів, які проводять на підприємстві. Частково це пов'язано з підвищенням показника середнього віку насаджень, який зріс від 41 до 63 років. Динаміка продуктивності інших головних лісоутворювальних порід теж має тренд зростання. Так, продуктивність насаджень дуба звичайного зростає від середнього класу бонітету II,2 у 1963 р. до I,9 у 2003 р., а запас стовбурної деревини збільшився за цей період від 92 до 183 м³·га⁻¹ відповідно.

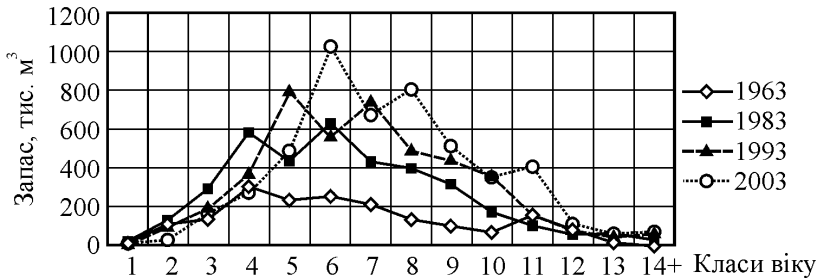

Рис. 2. Динаміка розподілу запасів насаджень за панівною породою – сосною звичайною – з 1963 по 2003 ревізійний період

Аналізуючи породний склад лісового фонду, потрібно зазначити, що більшість соснових культур сформована у вигляді чистих насаджень. Чисті насадження, як відомо, однобічно впливають на ґрунт і можуть погіршувати умови кореневого живлення. Наприклад, чисті соснові насадження спричиняють утворення грубого гумусу. Навіть незначна домішка у соснових насадженнях листяних порід покращує склад лісової підстилки і підвищує родючість ґрунту [10]. Змішані насадження, особливо які виконують водоохоронні і водо регулятивні функції, є ефективнішими порівняно з чистими. Окрім цього, змішані насадження менше страждають від вітру, навалів снігу, пожеж, менше уражуються шкідливими комахами і грибковими захворюваннями. Враховуючи також ту обставину, що досліджені насадження створені у водоохоронній зоні, яка часто виступає рекреаційною зоною, то змішані насадження є більш естетичними порівняно із чистими культурами. Тому, виходячи із наведеного вище, можна рекомендувати підприємству під час проектування і створення водоохоронних насаджень враховувати переваги змішаних культур над чистими.

Звичайно продуктивність деревостану тісно пов'язана із його повнотою, динаміку якої характеризує табл. 4.

Табл. 4. Динаміка розподілу площ насаджень за повнотами

Рік лісовпорядкування	Од. виміру	Повнота								Разом	Середня повнота
		0,3	0,4	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0		
1963	га	71,0	522,0	1605,7	4555,1	5977,4	4130,9	775,9	16,5	17654,5	0,68
	%	0,4	3,0	9,1	25,8	33,8	23,4	4,4	0,1	100	
1983	га	96,4	370,4	1094,7	6436,9	9997,8	6100,7	949,2	163,9	25210,0	0,69
	%	0,4	1,5	4,3	25,5	39,6	24,3	3,8	0,6	100	
1993	га	132,5	311,7	1794,8	6592,9	13058,3	3589,9	1202,4	119,8	26802,3	0,68
	%	0,5	1,2	6,7	24,6	48,7	13,4	4,5	0,4	100	
2003	га	142,0	169,9	1066,2	3975,0	9712,8	9438,0	2278,5	112,8	26895,2	0,72
	%	0,5	0,6	4,0	14,8	36,1	35,1	8,5	0,4	100	
2013	га	283,6	488,4	2422,6	6734,7	12270,7	4620,4	17,2	26820,4	0,74	
	%	1,1	1,8	9,0	25,1	45,8	17,2	0,4	100		

Аналіз динаміки розподілу площ насаджень за повнотами показує, що середній показник останньої зростає в межах господарства. Особливо це помітно у період з 1993 по 2013 р., коли повнота деревостанів зростає із 0,68 до 0,74. Це свідчить про регламентоване ведення лісового господарства, зокрема доглядових рубань за формуванням насаджень високої продуктивності [1]. Додає оптимізму і факт зростання площ насаджень з модальними повнотами – 0,7 і 0,8, загальна частка яких на період 2003 р. становила 71,2 %, що порівняно з 1963, 1983 і 1993 рр. становила 57,3, 64,0 і 62,1 % відповідно. Низькоповнотні насадження з повнотами 0,3 і 0,4 займають 311,9 га або 1,2 %. Вони сформувалися внаслідок господарської діяльності, що зазнали впливу несприятливих природно-антропогенних факторів: буреломів, вітровалів, вимокання, а також спалахів осередків кореневої губки.

Досліджуючи штучні насадження сосни у свіжих борах півночі Київського Полісся М.П. Головецький провів ретроспективний аналіз розвитку лісового господарства з 1925 р., коли на базі казенних лісових дач було створено Вище-Дубечанське головне лісництво [1]. Пізніше у 1931 р. його реорганізовано в райлісгосп, а потім у ліспромгосп. У 1936 р. організовано Вище-Дубечанський лісгосп, який надалі кілька разів реформувався, приймав, заліснював і передавав землі іншим лісокористувачам [1].

За даними лісовпорядкування 2013 р., загальна площа Вище-Дубечанського лісгоспу становила 28802,7 га [7]. Розділено її на 6 лісництв. Питома вага ділянок, вкритих лісовою рослинністю, становить 92,2 %, а ділянок, вкритих лісом, – 87,0 % від загальної площі. За розподілом загальної площі на категорії захисності лісів підприємство є типовим приміським господарством. До захисних лісів віднесено 26697,0 га або 92,7 % від загальної площі. До зеленої зони Києва входить 27756 га (90,4 %). На експлуатаційні ліси припадає лише 2105,7 га або 7,3 % від загальної площі лісового фонду (див. табл. 1).

Отже, домінуючими функціями лісів лісгоспу є захисна, водоохоронна та рекреаційна. Упродовж останніх десятиріч, незважаючи на часткове забруднення території лісгоспу радіонуклідами внаслідок аварії на ЧАЕС, площа захисних водоохоронних і природоохоронних лісів не зменшується. Це свідчить про те, що теперішній поділ площі на категорії захисності відповідає госпо-

дарському значенню, природним та економічним умовам району розташування лісгоспу і перегляду не потребує. Вимоги до лісового господарства складаються тут із забезпечення збереженості лісів, підвищення їх продуктивності, водоохоронних, захисних і рекреаційних властивостей, а в експлуатаційних лісах – також вирощування цінних сортиментів деревини за змогою в найкоротший термін й активізація користування недеревною сировиною та іншими корисними властивостями лісу.

Висновки:

1. Лісові насадження підприємства "Вище-Дубечанське лісове господарство" знаходяться в межиріччі на другій надзаплавній терасі, яка простягається з невеликим ухилом з півночі на південь. За даними останнього лісовпорядкування 2013 р., захисні ліси з категорією водоохоронні насадження займають домінуюче положення. Питома вага ділянок, вкритих лісовою рослинністю, становить 92,2 %, а вкритих лісом – 87,0 % від загальної площі. До захисних лісів віднесено 26697,0 га або 92,7 % від загальної площі. На експлуатаційні ліси припадає лише 2105,7 га або 7,3 % від загальної площі лісового фонду.
2. Лісорослинні умови на території лісгоспу найсприятливіші для вирощування сосни звичайної, насадження якої займають 18385,0 га або 68,6 % від площі лісових ділянок.
3. Насадження підприємства характеризуються високою продуктивністю. Середній клас бонітету становить I,7 у 2013 р., водночас як 40 років тому лісові насадження характеризувалися близьким до II класу бонітету – I,9. Насадження лісгоспу найбільшою мірою представлені I і II класами бонітету, частка яких становить 36,0 і 40,1 % відповідно. Насадження з низькими класами бонітету IV-V^a займають 1549,9 га або 5,8 %. Це насадження верби і вільхи порослевого походження багатьох генерацій, які зростають у заплавних лісорослинних умовах.
4. Результати аналізу запасу стовбурної деревини на 1 га свідчать, що за досліджуваній 50-річний період динаміка цього показника невпинно зростає. У 1963, 1983, 1993 і 2003 рр. запас стовбурної деревини соснових насаджень становив 145, 202, 240 і 271 м³·га⁻¹ відповідно. Це свідчення ефективності лісокультурних і лісгосподарських заходів, які проводять на підприємстві. Загалом, насадження сосни звичайної характеризуються як високопродуктивні і високоповнотні деревостани, що сприяє виконанню ними своїх водоохоронних, водорегулювальних і водоочисних функцій.

Література

1. Головецький М.П. Формування високопродуктивних і біологічно стійких штучних насаджень сосни у свіжих борах півночі Київського Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.03.01 / М.П. Головецький. – Харків : Вид-во УкрНДЛІГА ім. Г.М. Висоцького. – 2002. – 20 с.
2. Комплексное лесохозяйственное районирование Украины и Молдавии / под ред. С.А. Генсирюка. – К. : Изд-во "Наук. думка", 1981. – 360 с.
3. Маринич О.М. Фізична географія України : підручник / О.М. Маринич, П.Г. Шищенко. – К. : Вид-во "Знання". – 2006. – 512 с.
4. Пастернак П.С. Лесохозяйственное районирование Украинской ССР / П.С. Пастернак, Р.Г. Киселевский, И.Ф. Феден, Л.А. Медведев // Лесохозяйственное районирование Украинской ССР. – Лесоводство и агролесомелиорация. – 1980. – Вып. 56. – С. 3-16.

5. Проект организации и развития лесного хозяйства Выше-Дубечанского лесхозага Киевской обл. – Ирпень : Изд-во "Леспроект". – 1983. – Т. 1, кн. 1. – 395 с. (рукопись).
6. Проект организации и развития лесного хозяйства Выше-Дубечанского гослесхоза объединения "Киевлес". – Ирпень : Изд-во "Леспроект". – 1994. – Т. 1, кн. 1. – 310 с. (рукопись).
7. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство" Київського облупрлісгоспу. – Ірпінь : Вид-во "Укрліспроект". – 2004. – Т. 1, кн. 1. – 203 с.
8. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП "Вище-Дубечанське лісове господарство" Київського облупрлісгоспу. – Ірпінь : Вид-во "Укрліспроект". – 2014. – Т. 1, кн. 1. – 210 с.
9. Справочник лесовода / под ред. П.С. Пастернака. – К. : Изд-во "Урожай", 1990. – 296 с.
10. Юхновський В.Ю. Протирозійні лісові насадження яружно-балкових систем : монографія / В.Ю. Юхновський, С.М. Дударець, В.М. Малога, В.М. Хрик. – К. : Кондор-Вид-во. – 2013. – 512 с.

Юхновский В.Ю., Урлюк Ю.С., Головецкий М.П. Динамика лесного фонда Государственного предприятия "Выше-Дубечанское лесное хозяйство"

Проанализирована динамика лесного фонда ГП "Выше-Дубечанское лесное хозяйство" за 50-летний период. Лесорастительные условия хозяйства благоприятные для выращивания сосны обыкновенной, насаждения которой растут на площади 18385,0 га, что составляет 68,6 % от площади лесных участков. По данным последнего лесоустройства, защитные леса с категорией водоохранные насаждения занимают доминирующее положение. Удельный вес участков, покрытых лесной растительностью, составляет 92,2 %, а покрытых лесом – 87,0 % общей площади. К защитным лесам отнесены 26697,0 га (92,7 %). На эксплуатационные леса приходится лишь 2105,7 га или 7,3 % общей площади лесного фонда.

Ключевые слова: лесной фонд, водоохранные насаждения, породный состав, возрастная структура, бонитет, полнота, запас, динамика.

Yukhnovskyy V. Yu., Urlyuk Yu.S., Holovetsky M.P. The Dynamics of Forest Fund of State Enterprise "Vyshtche-Dubechansk Forestry"

The dynamics of forest state enterprise "Vyshtche-Dubechansk Forestry" was analyzed for 50-year period. The forest site conditions are favourable for growing Scotch pine, which stands grow on an area of 18385.0 hectares, which constitutes 68.6 % of the area of forest land. According to the latest forest inventory the category of protective forests with water conservation plantations occupy a dominant position. The share of areas covered with forest vegetation is 92.2 % and forested cover is 87.0 % of the total area. Protective forests share is 26697.0 ha (92.7 %). Operational forests account for only 2105.7 ha or 7.3 % of the total area of forest fund.

Keywords: forest fund, water conservation stands, species composition, age structure, site index, density, stock, dynamics.

УДК 630*[5+64]

Доц. Г.Г. Гриник, д-р с.-г. наук –
НЛТУ України, м. Львів

ДИНАМІКА ОСНОВНИХ ТАКСАЦІЙНИХ ПОКАЗНИКІВ МОДАЛЬНИХ ЯЛИЦЕВИХ ДЕРЕВОСТАНІВ РІЗНИХ ЕКСПОЗИЦІЙНО-ОРОГРАФІЧНИХ ГРУП УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

Розроблені моделі росту у висоту та за діаметром, моделі динаміки відносної та абсолютної повнот деревостанів і загальних запасів для модальних ялицевих гірських деревостанів різних класів бонітету адекватно описують особливості росту в межах виділених експозиційно-орографічних груп (ЕОГ) та у типах лісорослинних умов (ТЛУ) C₂-C₃ і D₂-D₃. Коефіцієнти рівнянь регресії визначено із відповідною точністю.